

เส้นใยในงานสร้างสรรค์ศิลปกรรม

ซูเกียสตี สุกิน

นักศึกษาศิลปะทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาทัศนศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำสำคัญ เส้นใย วิธีชีวิตชนบท สะท้อนสังคม

บทคัดย่อ

มนุษย์สร้างเส้นใยเพื่อการใช้งานสอยมาแต่โบราณ โดยการใช้เส้นใยธรรมชาติจากพืชพันธุ์
ขนสัตว์ จนเกิดความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจึงได้ผลิตเส้นใยสังเคราะห์ที่มีความทนทานและ
มีกระบวนการผลิตที่รวดเร็วขึ้น แต่ไม่ว่าจะเป็นเส้นใยของพืชพันธุ์หรือเส้นใยสังเคราะห์ก็ล้วนมี
จุดประสงค์เดียวกันคือเพื่อตอบสนองการใช้งานของมนุษย์นานัปการ ดังนั้นเส้นใยจึงมีความ
เป็นมา มีการปรับเปลี่ยนไปตามความเป็นอยู่ ความเจริญรุ่งเรืองทางเทคโนโลยี และพัฒนา
ไปตามสภาพความคิด ความเชื่อ สภาพความต้องการของสังคมมนุษย์จากอดีตจวบปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาได้มีกลุ่มไฟเบอร์ อาร์ต (Fiber Art) ได้นำเส้นใยจากธรรมชาติและใยสังเคราะห์ อาศัยกระบวนการแบบงานช่างฝีมือธรรมดา มาเปลี่ยนมุมมองการแสดงออก ปรับวิธีคิด และแสดงความรักด้วยการดักทออย่างมีพลัง ซึ่งศิลปินแต่ละคนมีการนำเส้นใยมาสร้างสรรค์ ตามมโนคติเฉพาะตน เช่นสะท้อนความประทับใจในวิถีชีวิตอันสุขสงบของชนบท บางสื่อแสดงถึงความรักอันบริสุทธิ์ของแม่เพื่ออุทิศชีวิตแก่ลูกที่เป็นออทิสติก และเส้นใยสีแดงเพื่อแสดงสายใยแห่งความทรงจำของมวลมนุษยชาติ หรือแสดงสภาวะแห่งสังขารที่เป็นอนิจจัง เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดล้วนนำเส้นใยธรรมดาตามยถากรรมมายกระดับให้เป็นงานสร้างสรรค์ชั้นสูงเพื่อมุ่งหวังสะท้อนสังคม แสดงทัศนคติเพื่อสร้างสรรค์โลกให้งดงาม เจกเช่นเส้นใยเล็กๆ แห่งพลโลกที่ดักทอสร้างให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั่นเอง

บทนำ

เส้นใยมีความเกี่ยวพันกับมนุษย์มาเป็นเวลานานนับพันปี ไม่ว่าจะเป็นเส้นใยจากธรรมชาติ หรือเส้นใยสังเคราะห์ แต่โบราณมาการผลิตเส้นใยธรรมชาติจากฝ้าย ลินิน ป่าน เป็นต้น มีความผูกพันกับการใช้สอยในชีวิตประจำวัน ก็เพื่อตอบสนองการใช้สอย การนุ่งห่ม ประดับตกแต่ง จนมีการเพิ่มลวดลายที่วิจิตร ประณีตเป็นงานหัตถศิลป์ชั้นสูง และมีความงดงามแตกต่างกันไปตามวัสดุ หรือลักษณะเฉพาะในแต่ละท้องถิ่น และใช้แสดงสถานะความแตกต่างทางสังคม เส้นใยที่ถูกพบว่าเก่าแก่ที่สุดเมื่อประมาณ 7000 ปี เส้นด้ายที่ทำจากฝ้ายและใช้ผลิตผ้า เกิดขึ้นอย่างน้อย 7000 ปี และได้ถูกค้นพบครั้งแรกที่ประเทศอียิปต์ ส่วนหลักฐานของผ้าฝ้ายได้พบชิ้นส่วนของใยฝ้าย โดยนักโบราณคดีที่ประเทศเม็กซิโก และมีอายุตั้งแต่ 3500 B.C. ก่อนคริสตกาล และที่พบในประเทศอินเดีย มีอายุ 3000 B.C. ก่อนคริสตกาล รวมถึงใยฝ้ายที่ถูกค้นพบในประเทศเปรู มีอายุ 2500 B.C. ก่อนคริสตกาล และในทางตะวันตกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาใยฝ้ายที่ถูกค้นพบมีอายุ 500 B.C. ก่อนคริสตกาล ฝ้ายไม่ได้รับความนิยมในเชิงพาณิชย์ที่ยุโรปจนกระทั่งหลังจากการล่าอาณานิคมของโลกใหม่ เส้นใยที่ได้จากไหมถูกค้นพบที่ประเทศจีน มีอายุอยู่ในปี 2600 B.C. ก่อนคริสตกาล¹ จนสมัยต่อมานักวิทยาศาสตร์ได้คิดค้นผลิตเส้นใยสังเคราะห์เพื่อทดแทนเส้นใยธรรมชาติ ซึ่งคุณสมบัติของเส้นใยสังเคราะห์ดีกว่าเส้นใยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นด้านความทนทาน และความยืดหยุ่น อีกทั้งยังสามารถดัดแปลงให้มีคุณสมบัติอื่นๆ เช่นเส้นใยพอลิเอสเตอร์ เส้นใยพอลิเอไมด์ เป็นต้น ซึ่งสารสังเคราะห์เหล่านี้ทำให้สามารถผลิตเส้นใยผ้า เชือก ด้าย แห อวน ที่ทนต่อแรงดึง มากมายหลายชนิด และการเติบโตทางด้านสิ่งทอที่ทำให้วงการสร้างเส้นใยนั้นต้องพัฒนาต่อยอดเพื่อหาความ

แปลกใหม่ เพื่อใช้ในการผลิตในรูปแบบอุตสาหกรรม ที่ต้องการทั้งปริมาณและคุณภาพที่แตกต่างจากในอดีต

ความเป็นมาของการถักทอ

การผลิตเส้นใย ต้องเข้าใจลักษณะของพืชพันธุ์พื้นถิ่น ต้องรู้ว่าใช้เปลือก ใบ หรือรากของต้นไม้ชนิดใดในการสร้างเส้นใย และสีบดต่อยอดทางภูมิปัญญาจนเกิดเป็นเส้นใย หลายประเภท เมื่อได้เส้นใยที่เหมาะสมกับการใช้งานในประเภทต่างๆ จึงเริ่มมีการเล็งเห็นถึงความงามจากการย้อมสีเส้นใยเพื่อตอบสนองความคิดด้านความงามเพื่อใช้ในการตกแต่ง ประดับประดา สร้างลวดลายอย่างประณีต บรรจง การถักทอช่วงแรกนั้นเส้นใยที่ได้มักนำมาจากพืช เป็นเส้นใยธรรมชาติที่ไม่คงทนแข็งแรงมากนัก ทำให้มีความต้องการผลิตเส้นใยที่มีความแข็งแรงคงทนถาวรมากยิ่งขึ้น จึงเกิดการทดลองและพัฒนา กลุ่มเส้นใยชนิดพิเศษ คือโพลิเมอร์ เพื่อใช้งานอุตสาหกรรม นับได้ว่าเส้นใยมีความสำคัญต่อวิถีชีวิต ในหลายรูปแบบ จนทำให้เกิดกลุ่มศิลปินที่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการถักทอ นำขบวนการถักทอเส้นใยมาเป็นแรงบันดาลใจในการ สร้างสรรค์ ให้ตรงกับแนวคิดของศิลปิน เมื่อวันเวลาผ่านไป ทำให้การสร้างสรรค์ผลงานเริ่มมีขนาดใหญ่มากขึ้น เพื่อตอบสนองตามแนวคิดของศิลปินผู้สร้างสรรค์ จนอาจคล้ายกับงานสถาปัตยกรรม ยืดโยง เกาะเกี่ยว ประกอบ

เส้นใยในบางศิลปะ

จากเส้นใยที่กล่าวมา ได้มีการคิดค้น ทดลองนำวัสดุเส้นใยหลายประเภทที่แตกต่างกัน นำมาสร้างสรรค์เกิดเป็นผลงานศิลปกรรมที่แสดงเรื่องราว สะท้อนแนวคิดที่แสดงออก บ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์ของศิลปิน สิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์งานมีการเรียกขานศิลปินกลุ่มนี้ที่ใช้เส้นใยว่า กลุ่มไฟเบอร์ อาร์ต (Fiber Art) คำว่าไฟเบอร์อาร์ตเข้ามาใช้โดยภัณฑารักษ์และนักประวัติศาสตร์ศิลป์เพื่ออธิบายการทำงานของศิลปิน ในยุค 80 ตัวอย่างเช่น หลอดด้ายหลากสีถูกศิลปินชาวอเมริกัน เดโวราห์ สเพอร์เบอร์ (Devorah Sperber) เปลี่ยนหน้าที่การใช้สอยใหม่ มิให้เป็นเพียงวัสดุที่บอกถึงงานของสตรีซึ่งใช้เย็บปักหรือยัดเยียดเข้าด้วยกันเท่านั้นแต่ทว่าสามารถเป็นดั่งจุดสีที่ก่อตัวขึ้นเป็นผลงานศิลปะชั้นสูงได้อย่างน่าสนใจ และการทำงานที่ใช้เส้นใยได้พัฒนาแนวคิดที่มากขึ้นเรื่อยๆ โดยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดแบบโพสโมเดิร์น (ศิลปะร่วมสมัย) ที่มีลักษณะการสร้างงานที่ใช้เส้นใยที่ได้จากวัสดุธรรมชาติ

และวัสดุสังเคราะห์ ที่คุณลักษณะหรือภาพลักษณ์เป็นงานช่างฝีมือ หรือเป็นวัสดุสำหรับงาน ประยุกต์หรืองานหัตถกรรม เพียงแต่ผู้สร้างสรรค์งานกลุ่มนี้ได้ใช้วัสดุ ที่เป็นเส้นใยผ้า ด้าย หรือเชือก ลักษณะของผิวที่อ่อนนุ่ม ผ่านกระบวนการที่อาศัยความเพียรของการทอ ถัก หรือนำตาข่ายของเส้นใยมาขยายเพิ่มปริมาณสร้างความตื่นตาตื่นใจให้ผู้ชม หรือเพื่อสื่อถ่ายทอด แนวคิดทางเพศ ทางความรัก ความเชื่อหรือการอนุรักษ์อย่างมีพละการภาพ

ศิลปะไฟเบอร์อาร์ต (Fiber Art) ความงามจากเส้นใย

ในโลกปัจจุบัน วงการศิลปะนั้นมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง ศิลปินมุ่งค้นหา เทคนิคใหม่ๆ มานำเสนอ เพื่อถ่ายทอดถึงมุมมอง วิธีคิด และทัศนคติที่มีต่อโลกในแง่ มุมต่างๆ กัน ดังเช่น การสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินในกลุ่ม ไฟเบอร์อาร์ต (Fiber Art) ที่ มุ่งนำเสนอถึงความรักและความสนใจที่ศิลปินมีต่อเส้นใย เส้นใยที่ได้จากวัสดุธรรมชาติและ วัสดุสังเคราะห์ ทั้งที่อ่อนนุ่ม แข็งกระด้าง มันวาว หรือเส้นใยที่บอบบาง เปราะแตกได้ โดยการสร้างสรรค์ผลงานในเทคนิคการถัก ผูก ปัก ดุน ทอ ตามแต่ที่ศิลปินจะเลือกสรร เส้นใยนำมาถ่ายทอดให้เกิดเป็นผลงานที่แสดงออกถึงแนวคิดตามความรู้สึก ซึ่งในอดีตที่ ผ่านนั้น เส้นใยถูกนำมาใช้เพื่อสร้างเป็นผลงานหัตถกรรมเพื่อใช้ในครัวเรือน ตอบสนองต่อ ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เช่น การใช้เส้นใยธรรมชาตินำมาถักทอเป็นผืนผ้า เสื้อ กางเกง ถุงมือ ถุงเท้า และเครื่องใช้อื่นๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

การสร้างสรรค์ศิลปะไฟเบอร์อาร์ตนี้ ศิลปินเล็งเห็นถึงคุณค่าและความงามของเทคนิคงาน ถักเหล่านี้ จึงได้คิดใช้เส้นใยชนิดต่างๆ มาสร้างสรรค์งานถักให้กลายเป็นสิ่งอื่น ศิลปินเพียง เลือกใช้เทคนิคการถักทอแบบเก่าที่มีมาจากในอดีต มาปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการนำเสนอ เพื่อเปลี่ยนความหมายของวัสดุเส้นใย แทนค่าความรู้สึกที่เกิดจากตัวผลงานรวมถึง บรรยากาศที่รายล้อมตัวผู้ชม นับเป็นความสำเร็จอย่างสูงที่ ศิลปินสามารถยกระดับผลงาน หัตถกรรม งานช่าง ที่ผู้คนคุ้นเคย มาสร้างสรรค์จนเกิดเป็นผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก

ผลงานของศิลปินกลุ่มไฟเบอร์อาร์ต ทำให้ผู้สร้างสรรค์เห็นถึงพลังที่ศิลปินสร้างสรรค์ผลงาน ที่ต้องใช้ทั้งความคิด ความพยายาม ความอดทน ความตั้งใจ มุมานะรวมทั้งมีการวางแผน การทำงานอย่างมีระบบ ขั้นตอน ที่ต้องการนำเสนอเทคนิคการถักให้เข้ากับความคิด

สร้างสรรค์ ที่เกิดจากประสบการณ์ของตัวศิลปินเอง และศิลปินมีการนำเสนอในแง่มุมที่น่าสนใจ โดยใช้คุณลักษณะของเทคนิคต่างๆ ดังนี้

งานถักนิตติ้ง เป็นการถักเส้นไหมด้วยอุปกรณ์ที่เป็นไม้ตรงยาว เรียกว่า ไม้นิต ปลายด้านหนึ่งแหลม ปลายอีกด้านเป็นตุ้มกลมเพื่อป้องกันห่วงหลุด เวลาถักจะใช้ไม้นิต 2 อันเกี่ยวไหมไปมา ปัจจุบันมีไม้นิตวงกลม เป็นไม้นิตปลายแหลม 2 อัน ขนาดสั้นกว่า และมีเส้นเอ็นเชื่อมระหว่างปลายไม้นิตทั้งสองเข้าด้วยกัน สามารถถักรอบวงได้ ผลงานนิตติ้งจะให้ผืนผ้าที่มีความอ่อนนุ่ม ยืดหยุ่นได้ดี ศิลปินหลายท่านจึงมักเลือกใช้เทคนิคนี้ตั้งมาสร้างสรรค์ผลงานเช่น ผลงานกลุ่ม Yarn Boming หรือที่เรียกกันว่า กราฟิตี้นิตติ้ง เป็นการทำงานเป็นกลุ่มแม่บ้าน ที่ช่วยกันถักนำมาเชื่อมต่อกัน มีสีสันสดใส มักถักห่มคลุมสาธารณะสมบัติต่างๆ ตั้งแต่เก้าอี้ ไปจนถึงตู้โทรศัพท์ ขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่มว่าอยากจะทำห่มคลุมสิ่งใด

งานถักอัฟกันนิตติ้ง เป็นการด้วยอุปกรณ์ที่เป็นด้ามยาวเท่าไม้นิต ปลายด้านหนึ่งเป็นเข็มโครเชต์ ปลายอีกด้านเป็นตุ้ม เรียกว่า ไม้อัฟกัน เป็นการถักที่ผสมผสานระหว่างการถักนิตติ้ง และการถักโครเชต์ มีลักษณะพิเศษคือเมื่อถักจบแถวไม่จำเป็นต้องพลิกกลับชิ้นงาน สามารถถักถอยหลังขึ้นแถวต่อไปได้ ระยะเวลาสูงของแถวขึ้นอยู่กับไม้ที่ใช้ถัก

งานถักแฮร์핀 ซึ่งเป็นการถักด้วยอุปกรณ์ 2 ชิ้น ชิ้นหนึ่งเป็นเหล็กรูปร่างเหมือนตัว U หรือหลักคู่ ใช้เข็มโครเชต์ถักเส้นไหมบนหลักคู่ ขนาดความสูงของแถวขึ้นอยู่กับความห่างของหลัก งานถักที่ได้จะเป็นแถบเส้นตรง แล้วจึงนำมาต่อกันเป็นชิ้นงานที่ต้องการ

งานถักโครเชต์ เป็นการถักด้วยอุปกรณ์ที่ด้านหนึ่งเป็นเข็มที่มีหัวเป็นตะขอ เรียกว่า เข็มโครเชต์ ปัจจุบันทำจากวัสดุหลายชนิด เช่น โลหะ พลาสติก ไม้ การถักเริ่มจากการคล้องด้ายเข้ากับมือข้างหนึ่ง แล้วใช้มืออีกข้างหนึ่งถักด้ายเป็นลวดลาย ความสูงของลายขึ้นอยู่กับจำนวนโซ่ที่เริ่มต้น เมื่อถักเสร็จแต่ละแถวต้องพลิกกลับ งานถักมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากกลุ่มงานถักชนิดอื่นๆ เนื่องจากโครเชต์เป็นเทคนิคการถักซึ่งแสดงการเกี่ยวเส้นใยจากห่วงเล็กๆ และปมที่ยึดเกี่ยวกันไปมาจนปรากฏเป็นลวดลายมีความละเอียดประณีต และสามารถสร้างรูปทรงที่ไร้รอยต่อได้ตามความต้องการและยังมีความความคงทนแข็งแรงทนต่อแรงดึงได้ดี ดังนั้นจึงมีศิลปินนำมาเป็นสื่อในการสร้างสรรค์อยู่จำนวนมาก³

3.1 ชลูด นิ่มเสมอ

เกิดเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2472 ที่จังหวัดธนบุรี ท่านเป็นหนึ่งในศิษย์รุ่นแรก ๆ ของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี จบการศึกษาทางศิลปะจากวิทยาลัยเพาะช่างและได้เข้าศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จากนั้นได้มีโอกาสไปศึกษาต่อที่ประเทศอิตาลีจนได้รับประกาศนียบัตร Diploma of Fine Arts จากสถาบันศิลปะ Accademia di Belle Arti แห่งกรุงโรมประเทศอิตาลี

ดังคำกล่าวของท่านที่ว่า ศิลปินมีหน้าที่สร้างงานที่มีแนวคิดและรูปแบบแปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา ทฤษฎีศิลปะสมัยหนึ่งอาจขัดแย้งกับอีกสมัยหนึ่งอย่างตรงกันข้าม และทฤษฎีเหล่านั้นล้วนเกิดขึ้นภายหลังผลงานสร้างสรรค์ที่เปลี่ยนแปลงและก้าวล้ำไปก่อนแล้วทั้งสิ้น^๑ ชลูด นิ่มเสมอ ท่านทำงานจึงทำศิลปะที่หลากหลายมีผลงานทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์และสื่อผสม ท่านทำงานศิลปกรรมที่มีแนวคิดและสร้างสรรค์ที่ให้แนวทางแก่วงการศิลปะร่วมสมัยของประเทศเสมอ และมีรูปแบบงานบางชุดที่ใช้เส้นใยจำพวกเชือกเข้ามามีบทบาทในการสร้างสรรค์งานอย่างเด่นชัดคือ รูปแบบชุดบันทึกประจำวัน (ภาพที่ 1) พ.ศ. 2522-2527 เป็นงานประเภทประติมากรรมสื่อผสม ที่ใช้เส้นเชือกไพล่อนสีสนิมสอดใส่มาผูกมัดวัสดุสำเร็จรูปที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเช่น จดหมาย หนังสือราชการ ภาพถ่าย ภาพร่างวาดเส้น งานจิตรกรรมชิ้นเล็กๆ เป็นต้น มาห้อยแขวนสอยร้อยผ่านแผ่นทองเหลืองรูปทรงกลม เป็นลักษณะคล้ายการบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน ใช้สีสนิมที่เด่นสดใสของเชือกเส้นใยที่ผู้ร้อยทำให้งานมีเสน่ห์ ที่แสดงถึงความเป็นชาวบ้านแบบธรรมดาเข้าถึงได้ง่าย และการผูกมัดวัสดุสำเร็จรูปด้วยการจัดวางอย่างตั้งใจแต่ให้ความดูเหมือนการผูกข้อแบบง่ายๆ สบายๆ และเนื้อหาลึกลับในผลงานจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา แสดงถึงการครุ่นคิดถึงการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมอยู่ทุกขณะจิต

ประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานและการสอนศิลปะในช่วงเวลาหนึ่งทำให้ท่านขยายขอบเขตความคิดด้านศิลปะจากการค้นหาความจริงภายในไปสู่การผสมผสานกับความจริงภายนอก ผลงานชุด ประติมากรรมขนบท พ.ศ. 2525-2527 มีแนวความคิดแสดงถึงความเรียบง่าย สุขสงบของวิถีชีวิตขนบท เป็นผลงานประเภทประติมากรรมติดตั้งอยู่กับที่และประติมากรรมสื่อผสม ผลงาน “ประติมากรรมขนบท-กระเทียม”(ภาพที่ 2) สร้างสรรค์ในปี พ.ศ.2527 มีการใช้เส้นใยในการนำเชือกไพล่อนหลากสีมาสร้างสรรค์ตามประโยชน์ใช้สอยคือการผูกมัดวัสดุเช่นมัดกระเทียมแล้วผูกห้อยแขวนเชือกกับไม้คานด้านบนให้เกิดจังหวะและมีมิติการซ้ำ

ให้ความรู้สึกถึงความเรียบง่าย เป็นปกติสามัญ ขณะเดียวกันเชือกในล่อนหลากสีก็สร้างจังหวะของสีสั้น รายละเอียดจากกรรมวิธีผูกมัด ปล่อยทิ้งอย่างอิสระเป็นธรรมชาติ (ภาพที่ 2) และผลงาน “แนวเรื่องและการเปลี่ยนแปลง” (ภาพที่ 3) สร้างสรรค์ในปี พ.ศ. 2528 ใช้เส้นใยเชือกในล่อนสำหรับยึดโยงกิ่งไม้ที่สลักจังหวะการบา ทิ้งตั้งลงมาโดยใช้รูปทรงที่กระจายเล็กน้อย ซึ่งใช้เชือกสีดำและสีแดงผูกมัดกระจายสร้างเส้นทึบโดยวิธีมัด การวางจังหวะสี ให้ความงามความรู้สึกที่เรียบง่าย สื่อแสดงถึงอัตลักษณ์วัสดุ ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต จากวัฒนธรรมของพื้นถิ่น จิตวิญญาณชนบทได้อย่างลึกซึ้ง

3.2 เมตตา สุวรรณศรี

อาจารย์ประจำวิทยาลัยช่างศิลป์ และศิลปินหญิงที่ได้รับรางวัลระดับชาติและนานาชาติมากมาย ลักษณะงานสร้างสรรค์ใช้เส้นใยผ่านการสร้างสรรค์ลักษณะผลงานประติมากรรมประเภทซอฟต์แวร์ซอฟต์ (soft sculpture) ในรูปแบบศิลปะอินสตอลเลชัน (installation Art) ที่ใช้เทคนิคการถักโครเชต์ (crochet) ร่วมกับลายเส้นของลูกข่ายออทิสติก (autism) ที่ได้มาจากการทำศิลปะบำบัด และสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนความรักและความผูกพันของแม่กับลูกที่เป็นเด็กออทิสติกและการตระหนักถึงคุณค่าความเป็นพ่อแม่ในงานศิลปะรวมทั้งเผยแพร่จินตนาการทางรูปทรงและลายเส้นของลูกออทิสติกโดยใช้กระบวนการถักด้วยเทคนิคโครเชต์

ศิลปินใช้ภาพวาดของลูกข่ายที่เป็นออทิสติก นำมาสร้างรูปทรงประกอบเป็นเรื่องราว ใช้เส้นใยฝ้ายสีขาวนวลที่สื่อถึงความรักบริสุทธิ์ของแม่ ถักทอด้วยเทคนิคโครเชต์เพื่อก่อรูปร่างจากเส้นด้ายที่อ่อนนุ่มเส้นเล็กๆ ที่เป็นดังสายใยรักของแม่ที่ผูกพัน ด้วยความเพียรพยายามทั้งชีวิตเพื่อดูแลลูก และเชื่อมโยงกับลูกในสายเลือดอย่างแยกไม่ออกโดยเน้นการสร้างสรรค์ โดยต้องการปลูกจิตสำนึกให้ผู้ชมตระหนักถึงคุณค่าของ “สายใยรัก” และ “ความผูกพัน” ภายในครอบครัวที่เป็นพื้นฐานอันสำคัญของชีวิตมนุษย์เปรียบดังการถักทอลูกขึ้นมาด้วยสองมือของแม่ จนทำให้เกิดความงามจากความไม่สมบูรณ์ รวมถึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น (ภาพที่ 4) ศิลปินใช้เทคนิคการถักโครเชต์ด้วยเส้นใยสีขาวนวล ถักห่มคลุมโครงสร้างรูปทรงเครื่องใช้ที่คุ้นเคยซึ่งถอดแบบมาจากภาพเขียนของลูกที่เป็นออทิสติก มีลักษณะสามมิติที่ไม่มั่นคงแข็งแรงแต่คงสภาพไว้ได้ด้วยสายใยที่ถักทอเป็นลวดลายหลายรูปแบบ (ภาพที่ 5) ที่ผูกพันด้วยความรักอันบริสุทธิ์ของมารดาที่เปี่ยมไปด้วยความรักที่ถักทอสายใยไปปกป้องคุ้มครอง ให้ความอบอุ่นปกป้องจากสิ่งภายนอกทั้งมวล และการจัดวางลักษณะงานแบบศิลปะอินสตอลเลชัน ให้ความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่เฉพาะ เป็นโลกแห่งความอิสระที่ไม่มีความสมบูรณ์ เป็นช่วงเวลาที่ได้แต่เพียงของความรักผูกพันของแม่และลูกโดยแท้

3.3 จิฮะรุ ชิโอะตะ (Chiharu Shiota)

เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2515 ในเมืองโอซาก้าในญี่ปุ่นและเคยอาศัยอยู่และทำงานที่เบอร์ลินมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2540 จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งเบอร์ลิน และวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยฮัมบวร์ก ศิลปินหลงใหลในสิ่งที่เธอเรียกว่า "ความรู้สึกของความทรงจำ" และมักจะเลือกใช้เส้นใยในการสร้างสรรค์ผลงานหลังจากจบมหาวิทยาลัยแล้วและศิลปินเริ่มรู้สึกว่าภาพวาดบนพื้นผิวสองมิติไม่เพียงพอ และรู้สึกว่าเส้นใยช่วยให้สามารถสำรวจความกว้างและพื้นที่มากกว่าภาพวาด ผลงาน "The Key in the Hand" (ภาพที่ 7, 8 และ 9) ที่ได้รับการคัดเลือกจากมูลนิธิญี่ปุ่นเพื่อเป็นตัวแทนประเทศญี่ปุ่นในงาน Biennale Venice ครั้งที่ 56 โดยศิลปินมีแนวคิดขอรับบริจาคลูกกุญแจ โดยการตั้งกล่องรับบริจาคไว้ตามพิพิธภัณฑ์ทั่วโลกและการขอรับบริจาคจากทางอินเทอร์เน็ต ศิลปินใช้กุญแจเหล่านี้ในการสร้างสรรค์งานจำนวน 5 หมื่นดอก (จากที่ได้รับบริจาคมหาศาลจำนวนถึง 180,000 ดอก) ลูกกุญแจเหล่านี้ศิลปินมีความคิดว่าได้สัมผัสถึงความเชื่อใจที่ให้แก่รักษาความทรงจำของคนเหล่านั้น เพื่อมาเชื่อมสายใยความทรงจำแห่งวัยเยาว์ของศิลปินเอง ซึ่งนำมาติดตั้งจัดวาง ห้อยแขวน ร่วมกับเส้นใยสีแดงความยาว 400 กิโลเมตร เชื่อมประสานกับตัวลำเรือไม้สองลำ มีจุดเด่นเป็นศิลปะวิดีโอที่เด็กพูดถึงความทรงจำอันเป็นจุดสำคัญของงาน

ในผลงานชิ้นนี้ศิลปินใช้เส้นใยสีแดงแสดงให้เห็นถึงพลังอันยิ่งใหญ่ของเส้นใยที่ศิลปินเลือกสร้างสรรค์ ให้ความรู้สึกเหมือนจักรวาล ท้องฟ้าหรือเป็นหมอกเมฆสีแดงผูกโยงทับซ้อนไปซ้อนมาอย่างมีมิติ สร้างห้วงมิติที่พิเศษพิสดาร ห้อยผูกลูกกุญแจกระจายทั่วผลงาน รู้สึกประหนึ่งสายใยแห่งมนุษยชาติหรืออารยธรรมเดียวกัน สายเลือดอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความทรงจำอันเจ็บปวด สุขทุกข์ ด้วยสัญญาะผ่านดอกกุญแจจำนวน 180,000 ดอกที่ผู้คนบริจาคให้ศิลปินเป็นหนึ่งได้ร่วมมอบความทรงจำที่ทรวงแห่งตน หรือความลับแห่งชีวิตที่เป็นเรื่องเฉพาะของตน ผูกเชื่อมโยงด้วยเส้นเชือกสีแดงประหนึ่งเส้นโลหิตเดียวกันที่มีความยาวถึง 400 กิโลเมตร เพื่อล่องลอยด้วยเรือสองลำผ่านวิกฤตแห่งห้วงสมัยกันเพื่อก้าวผ่านความทรงจำไปสู่อนาคตเดียวกัน หรือสู่โลกแห่งอุดมคติเดียวกันนั่นเอง

3.4 เนนน่า โอโคเร่ (Nnenna Okore)

เป็นศาสตราจารย์ด้านศิลปะที่ North Park University ได้รับปริญญาตรีสาขาจิตรกรรม จากมหาวิทยาลัยไนจีเรีย (เกียรตินิยมอันดับ 1) ในปี พ.ศ. 2542 และปริญญาโทสาขาประติมากรรม จาก มหาวิทยาลัยไอโอวาในปี พ.ศ. 2547 และ ในปี พ.ศ. 2548 เธอได้รับรางวัลระดับประเทศ

และระดับนานาชาติหลายรางวัล Nnenna Okore ได้กลายเป็นหนึ่งในศิลปินชั้นนำแนวหน้าในยุคของเธอ การทำงานในระดับสากลผลงานที่เป็นนามธรรมส่วนใหญ่ของเธอได้รับแรงบันดาลใจจากพื้นผิวสีและภูมิทัศน์ของสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น มีแนวความคิดในการใช้เส้นใยวัสดุที่พบในชีวิตประจำวันซึ่งเปลี่ยนใหม่ให้เป็นประติมากรรมที่ซับซ้อนโดยใช้เทคนิคการซ้ำ และใช้การทอผ้าการบิดเย็บ การย้อมสีการเคลือบ ผลงานของเธอได้สำรวจคุณสมบัติที่ยืดหยุ่น สร้างพื้นผิวที่มีรายละเอียดและสมบูรณ์อย่างน่าทึ่ง การก่อตัวของเส้นใยที่มัดกทอขึ้นใหม่⁸

ซึ่งผลงาน "Lifeforce. Burlap" (ภาพที่ 10) มีแนวความคิดต้องการแสดงความเสื่อมสลายของกายภาพและจิตใจ โดยใช้เส้นใยเป็นตัววัสดุที่แสดงสาระสำคัญโดดเด่นด้วยสีแดงสด ห้อยแขวนระโยงระยาง มัดห้อยแขวนจากเพดาน กินเนื้อที่ในอากาศไปทั่วห้อง ให้เส้นใยคล้ายเส้นใยผ้าทั้งตัวตงหย่อนย้วย หรือดึงให้ตึง และกองลงระพุ่ม ให้เป็นไปตามธรรมชาติของเส้นใยและสร้างสีสันที่สด หรือน้ำหนักเข้มโดยการใช้แสงไฟ ซึ่งงานให้ความรู้สึกถึงความเปราะบางและความเสื่อมสลาย หากเปรียบเทียบกับความคิดทางพุทธก็คือความไม่เที่ยงของสังขารความธรรมดาของการสึกหรอทางกายภาพ ร่วงโรย ทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ แม้ว่าศิลปินใช้เส้นใยสีแดงสดใสให้ความรู้สึกถึงความมีชีวิต แต่ศิลปินเลือกใช้เส้นใยที่ไม่สมบูรณ์เหมือนถูกฉีกขาดหรือเสื่อมสลายเปื่อยบางไปตามกาลเวลา ผนวกกับการห้อยแขวนที่ไม่เป็นระเบียบรู้สึกไม่มั่นคง หลุดร่วงระเกะระกะ กระจายตามผนัง กองกับพื้น ล้วนแสดงความรู้สึกถึงความเสื่อมสลายผ่านความงามทางสุนทรียะด้วยเส้นใยของศิลปินนั่นเอง

3.5 ผลงานสร้างสรรค์ "จิตวิญญาณแห่งวิถีชีวิตชาวเล" ของ ชูเกียรติ สุทิน

ผู้สร้างสรรค์สร้างสรรค์งานสื่อผสม โดยทดลองใช้เส้นใยจำพวกเชือก อวนไนลอนที่เป็นเครื่องมือประมงของชาวเล ขนาดต่างๆ ทั้งที่ผ่านการใช้แล้วนำมาประกอบจัดวางผสมผสานกับการใช้เยื่อกระดาษเพื่อต้องการสะท้อนให้เห็นถึงความประทับใจในวัยเยาว์ที่เติบโตมาในหมู่บ้านชาวเล มีครอบครัวเป็นชาวเลที่ประกอบเครื่องมือขึ้นใช้เอง มีความเรียบง่าย สุขสงบใช้ชีวิตผูกพันกับธรรมชาติและสัมพันธ์สอดคล้องกับฤดูกาล แตกต่างกับปัจจุบัน ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการประมง การส่งเสริมสร้างค่านิยมทางเศรษฐกิจ กระตุ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบวิถีชีวิตชาวเล ซึ่งผู้สร้างสรรค์สะท้อนให้สังคมเกิดความคิดเห็นคุณค่าแห่งวิถีชีวิตแบบพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ซึ่งเคยเป็นวิถีดั้งเดิมแต่อดีตของวิถีชีวิตไทยมาแต่ก่อน

ผลงาน “ตากแขวน: ความทรงจำ 1” และ “ตากแขวน: ความทรงจำ 2” สร้างสรรค์ ปี 2560 ผู้สร้างสรรค์ใช้วอนที่ผ่านการใช้แล้วทั้งวอนที่เป็นตาข่ายขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีสีเขียวแดง น้ำเงิน เทา มาจัดประกอบเป็นแผ่นผืนสร้างเรื่องราวทางความรู้สึกประทับใจผ่านสีเส้นที่ผสมกับเยื่อกระดาษสลัด ป้ายแปะ กดทับลงไปบนผิววอน บางจังหวะเว้นที่ว่างให้วอนที่ทับซ้อนแสดงชีวิต ความรู้สึกทำให้เกิดความโปร่งมีผลกับแสงเงาเมื่อนำไปห้อยแขวน หรือวางพาดลงบนโครงไม้ที่คลี่คลายมาจากราวตากอวนของชาวเล ซึ่งวัสดุวอนที่ผ่านการใช้บรรจุเรื่องราวแห่งวิถีชีวิตชาวเล ที่ผ่านแสงแดดร้อน คาวโคลนจากท้องทะเล คราบคาวปลาทำให้สีเส้นของเนื้อวอนดูเก่าคร่ำ สร้างความรู้สึกแห่งความทรงจำความประทับใจผนวกกับการใช้สีเส้นบันทึกถึงฤดูกาลที่อุดมสมบูรณ์ (ภาพที่ 11 และ 12)

ผลงาน “ความทรงจำแห่งจิตวิญญาณ” ขนาด 260 x 160 cm ผู้สร้างสรรค์ทำพื้นด้านหลังโดยใช้วอนไนลอน หลากหลายขนาด วางโครงสร้างรูปทรงภายนอกคล้ายการตากอวน ตากแหของชาวเล ใช้เยื่อกระดาษกระจายทั่วพื้นที่บางจังหวะเว้นเพื่อแสดงชีวิต ความอิสระของเชือกและอวน ระบายหน้าใช้เชือกไนลอนที่ผ่านการใช้แล้วหลากหลายขนาด ผูกมัดวัสดุสำเร็จรูปของชาวเล ซึ่งผู้สร้างสรรค์เลือกเก็บมาจากชายฝั่งทะเล โดยเน้นสีน้ำเงินคราม ที่ให้ความรู้สึกถึงความสงบ สีเส้นแห่งท้องทะเลที่งดงาม และรู้สึกถึงวิถีการใช้ชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์อย่างเรียบง่าย สุขสงบของชาวเล (ภาพที่ 13)

จากการสร้างสรรค์โดยใช้เส้นใยเป็นองค์ประกอบหลักของศิลปินและผู้สร้างสรรค์ซึ่งมีเทคนิควิธีการและการสร้างรูปแบบในการนำเสนอซึ่งสรุปได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ศิลปินและผลงาน	แนวความคิด	เทคนิคในการนำเสนอเส้นใยไปใช้สร้างงาน	รูปแบบการนำเสนอผลงาน
1. ชลุด นิมเสมอ ภาพที่ 3 ชื่อภาพ แนวเรื่องและการเปลี่ยนแปลง, 2528	แสดงความงามของวัสดุวิถีชีวิตสงบสุขของชนบทไทย	ใช้เชือกในการถักทอการผูกมัดห้อยแขวนรูปทรงลงมาเบื้องล่างและใช้เส้นใยผูกยึดโยงมาสร้างรายละเอียดในผลงาน	ใช้เส้นใยที่เป็นเชือกถักทอผูกมัด ยึดโยงวัสดุห้อยแขวนคล้ายผลงานประติมากรรมมาประกอบสร้างเรื่องราวทัศนธาตุในผลงาน

ศิลปินและผลงาน	แนวความคิด	เทคนิคในการนำเส้นใยไปใช้สร้างงาน	รูปแบบการนำเสนอผลงาน
2. เมตตา สุวรรณศร ภาพที่ 4 ชื่อภาพ เส้นใยแห่งความรักของแม่	สะท้อนความรัก ความเสียสละที่ยิ่งใหญ่ของแม่ต่อลูกที่เป็นออทิสติก	ใช้วิธีการดักโครเชร์ที่เป็นแบบเฉพาะดักทอคลุมรูปทรงที่สร้างมาจากลายเส้นของลูกที่เป็นออทิสติก ใช้เส้นใยสีชาวนวลในการสร้างสีส่วนรวมของผลงาน	จัดวางแบบอินสตอลเลชั่นสร้างพื้นที่เฉพาะในการนำเสนอผลงาน เพื่อแสดงในเรื่องความเป็นปัจเจกเพื่อสะท้อนถึงภาวะปัญหาสังคม
3. จิระรุ ชิโอะตะ (Chiharu Shiota) ภาพที่ 7 ชื่องาน "The Key in the Hand"	ต้องการสะท้อนสายใยแห่งความทรงจำร่วมกันของมวลมนุษยชาติเพื่อผ่านพ้นไปสู่ความดีงาม	ใช้เส้นเชือกสีแดงเป็นโครงสร้างหลัก และสีส่วนรวมของผลงานใช้เส้นใยสร้างพื้นที่เฉพาะในการสร้างผลงาน	นำเสนอแบบอินสตอลเลชั่นใช้เส้นใยดักทอจำนวนมหาศาล และการเลือกใช้สัญลักษณ์ดอกกุหลาบ และเรือมาประกอบในผลงานและการใช้เส้นใยมาสร้างบรรยากาศมิติที่เว้งว้างคล้ายเมฆหมอกบนท้องฟ้า
4. เนนนา โอโคเร่ (Nnenna Okore) ภาพที่ 10 ชื่องาน Lifeforce. Burlap	แสดงความเชื่อมโยงหลายทางกายภาพและทางจิต	ใช้เส้นใยในการแสดงออกโดยรวมของผลงาน มีการห้อยแขวน และใช้แสงเงาสร้างพื้นที่เฉพาะในผลงาน	นำแบบศิลปะจัดวาง ใช้เส้นใยของพื้นที่ผ่านการดักทอ แสดงด้วยสาระของวัสดุเองมาจัดวางอย่างอิสระและกระจาย
5. ชูเกียริติ สุกุอิน ภาพที่ 13 ชื่องาน ความทรงจำแห่งจิตวิญญาณ	ความสุขสงบ ความเรียบง่าย วิถีสงบสุขแห่งชาวเล	ใช้เชือกในการผูกมัดห้อยแขวนรูปทรงลงมาเบื้องล่าง และใช้เส้นใยผูกยึดโยงวัสดุของชาวเลเพื่อสร้างรายละเอียดในผลงาน	นำเสนอโดยใช้เส้นใยอวนเชือก วัสดุที่ใช้แล้วของชาวเล มาประกอบกับเยื่อกระดาษที่ย้อมสีส้นเป็นงานสื่อผสม เพื่อแสดงความรู้สึกประทับใจ ในวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สุขสงบของชาวเล

ซึ่งจากศิลปินที่ได้นำผลงานที่สร้างสรรค์โดยการนำเส้นใยมาวิเคราะห์เทคนิควิธีการและรูปแบบในการนำเสนอซึ่งพอสรุปได้คือ 1. ศาสตราจารย์เกียรติกุลคุณชูลุด นิมเมสมอ มีลักษณะ

เฉพาะในการใช้เชือกเพื่อแสดงถึงความเรียบง่ายของชีวิตชนบทที่ผูกพันมาสร้างสรรคผลงาน มีความงามความลงตัวในการใช้เส้นเชือกผูกมัดวัสดุธรรมชาติ บ้านที่กวีวิสามัญท่ามกลาง การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย 2. เมตตา สุวรรณศรี มีความพิเศษคือความเพียรพยายามและ ความมุ่งมั่นของศิลปินที่เลือกใช้วิธีการดักโครเชต์ และใช้โครงสร้างลายเส้นของลูกที่เป็น ออทิสติกที่บริสุทธิ์มาสร้างโครงสร้างของผลงาน เป็นงานศิลปะที่เชื่อมประสานด้วยความรัก ระหว่างแม่กับลูก เพื่อแสดงในเรื่องความเป็นปัจเจกเพื่อสะท้อนถึงภาวะปัญหาสังคม 3. จิระรุ ชิโอะตะ โดดเด่นในการเลือกใช้สัญลักษณ์ดอกกุญแจ วิดีโอ และเรือมาประกอบ ในผลงาน และการใช้มวลปริมาณมหาศาลของเส้นใยมาสร้างบรรยากาศมิติที่เว้งว่างคล้าย เมฆหมอกบนท้องฟ้า หรืออวกาศ และด้วยสายใยที่มีพลังยึดโยงนำนาวาหรือเรือผ่านพ้นไป สู่โลกแห่งความตึงาม หรือความหวัง 4. เนนน่า โอโคเร่ มีความพิเศษในการใช้เส้นใยที่ผ่านการ ดักทอ แสดงด้วยสภาวะของวัสดุเองโดยแท้คือการเปื่อยผุ ความเสื่อมสลายไปตาม กาลเวลาของเส้นใยเพื่อแสดงสภาวะความเสื่อมอันเป็นธรรมดาทางกายภาพและทางจิต 5. ชูเกียรติ สุทิน มีลักษณะใช้เส้นใยวนเชือก วัสดุที่ใช้แล้วของชาวเล อันผ่านแสงแดด สายลม สายฝน พายุ กลิ่นโคลนความเค็มมาประกอบกับเยื่อกระดาษที่ย้อมสีส้นเพื่อ แสดงความประทับใจ ในวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สุขสงบของชาวเล

สรุป

เส้นใยต่างๆ ที่มีการดักทอขึ้นมานับเป็นเวลากว่าพันปี พัฒนาสืบเนื่องมาจนปัจจุบัน ไม่ว่าจะ เป็นเส้นใยจากธรรมชาติที่ทำมาจากต้นฝ้าย ลินิน ป่าน ฯลฯ จนพัฒนาเป็นอุตสาหกรรม เส้นใยสังเคราะห์ เช่น เส้นใยพอลิเอสเตอร์ เส้นใยพอลิเอไมด์ ที่มีความคงทนสอดคล้องกับ การใช้สอยที่รวดเร็วและการผลิตจำนวนมาก ๆ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งกระบวนการผลิตเส้นใยทั้งหมดนั้นก็เพื่อประโยชน์ใช้สอย ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม ประดับ ตกแต่งเป็นสำคัญ

จนสมัยหนึ่ง ได้กำเนิดศิลปินกลุ่มการสร้างสรรค์ศิลปะไฟเบอร์อาร์ต (Fiber Art) ขึ้น ศิลปิน กลุ่มนี้เล็งเห็นถึงคุณค่าและความงามของเส้นใยจากธรรมชาติและจากใยสังเคราะห์ จึงได้ คิดใช้เส้นใยชนิดต่างๆ มาสร้างสรรค์งานดักให้กลายเป็นสิ่งอื่น เลือกใช้เทคนิคการดักทอ แบบเก่าที่มีมาจากในอดีต มาปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการนำเสนอ เพื่อเปลี่ยนความหมายของ วัสดุเส้นใย แทนค่าความรู้สึกที่เกิดจากตัวผลงานรวมถึงบรรยากาศที่รายล้อมตัวผู้ชม นับ เป็นความสำเร็จอย่างสูงที่ศิลปินสามารถยกระดับผลงานหัตถกรรม งานช่าง ที่ผู้คนคุ้นเคย

มาสร้างสรรค์จนเกิดเป็นผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก

ในปัจจุบันการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมจากการถักทอของเส้นใยที่ประสบความสำเร็จมีมากขึ้น ด้วยการได้รับแรงบันดาลใจจากเส้นใยเหมือนกันเพียงแต่ต่างทางแนวคิด วิธีการแสดงออก ได้ให้อิทธิพลกับคนทำงานศิลปะรุ่นใหม่ ๆ ทั่วโลกและจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของการผลิตเส้นใย หรือความก้าวหน้าในการสนับสนุนการสร้างงานที่ยิ่งใหญ่และแปลกใหม่ขึ้น ดังนั้นอนาคตข้างหน้าการใช้เส้นใยในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมย่อมเป็นสิ่งที่ทำนายและน่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง

เว็บไซต์

- 1 เมตตา สุวรรณศร, “เส้นใยแห่งความรักของแม่”(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560), 160.
- 2 รสลิน กาสต์.แฉีฟโพพรีเอชันอาร์ต:ศิลปะแห่งการหยิบยืม. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2558. 260
- 3 เมตตา สุวรรณศร.“วิทยานิพนธ์สถาบันเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยเพาะช่าง,”(2558), 10-18.
- 4 สัมภาษณ์ ไมตรี สุทิน, พ่อชาวเลผู้ชำนาญการทำประมง, 27 ธันวาคม 2560.
- 5 ชลูด นิ่มเสมอ. องค์ประกอบทางศิลปะ. (กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2531), 274.
- 6 ศิลปินบนเวิร์ลด์ไวด์เว็บ,ชลูด นิ่มเสมอ,เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/tend.html>
- 7 Chiharu Shiota, *Direction*, accessed january. 10, 2018. available from <http://kodebergen.no/en/exhibitions/chiharu-shiota>
- 8 Wikipedia, *Nnenna Okore*, accessed january. 10, 2018. available from https://en.wikipedia.org/wiki/Nnenna_Okore

อุสสณนุสุม

ชลูด นีมเสมอ. **องค์ประกอบทางศิลปะ**. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2531
เมตตา สุวรรณศร. "เส้นใยแห่งความรักของแม่" วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา
ทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.

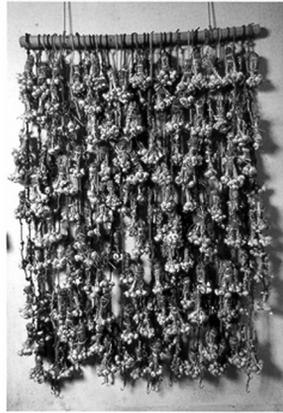
เมตตา สุวรรณศร. **หนังสือแสดงงานวิทยานิพนธ์สถาบันเทคโนโลยีรัตนโกสินทร**. 2558.
รสลิน กาสต์. **แอฟโฟรพรีเอชันอาร์ต:ศิลปะแห่งการหยิบยืม**. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2558.

ไมตรี สุทิน. **พ่อชาวเลผู้ชำนาญการทำประมง**. สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2560

ศิลปินบนเวิร์ลด์ไวด์เว็บ, **ชลูด นีมเสมอ**, เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2561. เข้าถึงได้จาก
<http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/tend.html>

Chiharu Shiota. **Direction**. accessed january. 10, 2018. available from <http://koderbergen.no/en/exhibitions/chiharu-shiota>

Wikipedia. **Nnenna Okore**. accessed january. 10, 2018. available from https://en.wikipedia.org/wiki/Nnenna_Okore

ภาพที่ 1 (ซ้าย)

บันทึกประจำวัน, 2523-2527

ที่มาภาพ : <http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/tend>.

ภาพที่ 2 (กลาง)

ประติมากรรมชนบท-กระเทียม, 2527

ที่มาภาพ : <http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/tend>.

ภาพที่ 3 (ขวา)

แนวเรื่องและการเปลี่ยนแปลง, 2528

ที่มาภาพ : <http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/tend>.

ภาพที่ 4 (บนซ้าย)

เส้นใยแห่งความรักของแม่

จัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติหอศิลป์เจ้าฟ้า

ที่มาภาพ : ภาพถ่ายจากศิลปิน

ภาพที่ 5 (บนขวา)

ภาพ เมตตา สุวรรณศรี กับผลงาน เส้นใยแห่งความรักของแม่

จัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติหอศิลป์เจ้าฟ้า

ที่มาภาพ : ภาพถ่ายจากศิลปิน

ภาพที่ 6 (ล่าง)

ภาพรายละเอียดผลงาน เส้นใยแห่งความรักของแม่

จัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติหอศิลป์เจ้าฟ้า

ที่มาภาพ : ภาพถ่ายจากศิลปิน

ภาพที่ 7 (บนซ้าย)

“The Key in the Hand”

ที่มาภาพ : <https://www.kooness.com/posts/chiharu-shiota-the-sensation-of-memory>

ภาพที่ 8 และ 9 (ขวาบน และขวาล่าง)

รายละเอียดผลงาน “The Key in the Hand”

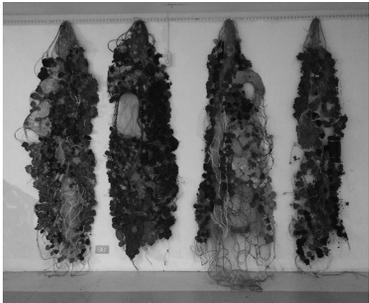
ที่มาภาพ : <https://www.kooness.com/posts/chiharu-shiota-the-sensation-of-memory>

ภาพที่ 10

“Lifeforce”. Burlap, paper, dye, latex paint and acrylic. Varieddimension. 2011

ที่มาภาพ : https://en.wikipedia.org/wiki/Nnenna_Okore

ภาพที่ 11 (บนซ้าย)

ชูเกียรติ สุทิน

ตากแขวน 1

สร้างสรรค์ปี 2560

ภาพที่ 12 (ล่างซ้าย)

ชูเกียรติ สุทิน

ตากแขวน 2

สร้างสรรค์ปี 2560

ภาพที่ 13 (บนขวา)

ความทรงจำแห่งจิตวิญญาณ” ขนาด 260 x 160 cm

สร้างสรรค์ปี 2561

ที่มา : ข้อมูลจากผู้สร้างสรรค์